

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki škofovega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Možje volilci za okrajni zastop v Ptuj!

Tri leta so minola, odkar ste volili zadnjokrat v okrajni zastop Ptujski. Takrat je bilo po 12. letih prvokrat, da so se kmečki volilci, veliki posestniki in volilni možje občin tako mnogobrojno udeležili volitve, da so dobili kmetje večino v zastepu. Takrat so se kmetje prvokrat postavili na noge, ter so izvolili iz svoje sredine možje neodvisne, pametne, zanesljive in varčne v okrajni zastop.

Š to izvolitvijo pa so sami sebi največ koristili; kajti izvoljeni so svojo nalogo vestno in tako dobro izpolnjevali, da se je dolg celega okraja, kateri se je nabral v tistih 12. letih, ko je gospodarila večina Ptujskih meščanov in njihovih privržencev z dežele v okrajnem zastopu, sipajoča denar, plod žuljave kmečke roke, mnogokrat prav po nepotrebnem, znižal od 26.303 gld. 76 kr. na 15.500 gld. 9 kr., tedaj za celih 10.803 gld. 67 kr. in da bodo doklade že prihodnje leto za 3% manjše, da si se je ravno v zadnjih treh letih cest in mostov napravilo za več kakor 15.000 gld.

Če je gospodarstvo tako tudi v bodoče, lahko se znebi okraj vsega dolga, in mogoče je, da bode davkoplačevalcem že leta 1885 treba samo 15% doklade plačevati, ako se ne pripetijo natorne nezgode. V vaših rokah je, možje volilci, da se nam vsem ta želja izpolni, da se plačila v davkariji počasi zmanjšajo.

V ponedeljek, 19. nov. t. l. imate Vi, veliki posestniki, voliti 10, dne 24. pa Vi volilni možje in predstojniki občin 11 zastopnikov v okrajni zastop.

Pridite vsi volit, ne dajte se po nikomur motiti in strahovati, prilizovalcem, kateri Vas nagovarjajo, da ne greste volit, ali da prezirate svoje možje in volite iz sredine Ptujskih meščanov in jih privržencev tiste ljudi, ki ne znajo gospodariti in Vam v okrajnem zastopu ne privoščijo tistih pravic, katere Vam grejo, ker plačujete skoro

desetkrat toliko dače, kakor mesto, tem dajte slovo, ter se držite svojih.

Vaši nasprotniki Vas zaničljivo imenujejo „bauernpartei“ ali nacional-klerikalce.

Pustite puhlim glavam govoriti, saj s tem kažejo pred vsem svetom le svojo nevednost; saj poznate njihov namen, da Vas hočejo uloviti, da hočejo spet postati Vaši gospodarji in varuhi. Da to zabranite, pridite vsi na volišče in volite enoglasno, in sicer Vi veliki posestniki te-le može:

1. Gsp. Mihal-a Brenčič-a, veleposestnika v Žabjeku poleg Ptuja,
2. „ P. Benedikta Hertiš-a, župnika pri sv. Petru in Pavlu,
3. „ Dr. Franc-a Jurtel-a, veleposestnika v Hvaletincih,
4. „ Franc-a Koser-ja, posestnika pri sv. Lovrenci v Slov. gor.
5. „ Tomaž-a Mikel-na, veleposestnika pri sv. Marjeti,
6. „ Šimon-a Merkuž-a, veleposestnika v Dražencih,
7. „ dr. Jakob-a Ploj-a, veleposestnika v Ptuj,
8. „ Ferdinand-a Raišp-a, veleposestnika in grajščinskega oskrbnika v Ptuj,
9. „ Franc-a Urbas-a, veleposestnika pri sv. Lovrenci na Dravskem polju in
10. „ Andraž-a Vodušek-a, župnika v Leskovci;

Vi pa, ki volite za občine, te-le može:

1. Gsp. Jožef-a Domiter-ja, posestnika v Vurbergu,
2. „ Anton-a Greif-a, posestnika v Ši-kolah,

3. Gsp. Jakob-a Jurič-a, posestnika pri sv. Lovrenci na Dravskem polji,
4. „ Anton-a Pichler-ja, posestnika v Velovlaku,
5. „ Jakob-a Terstenjak-a, župnika pri sv. Marjeti,
6. „ Martin-a Rodošek-a, posestnika v Skorbi,
7. „ dr. Gregorič-a, posestnika v Ptuji,
8. „ Božidar-a Raič-a, župnika in posestnika pri sv. Barbari v Halozah,
9. „ Janez-a Vidovič-a, posestnika v Sobotincih,
10. „ Jurij-a Strah-a, posestnika pri sv. Andražu v Slov. gor.
11. „ Jakob-a Žampa, starega posestnika v Juvancih.

Zagovor v „lisjaku“ napadene čest. duhovščine.

V „Slov. Gosp.“ štv. 44. 1. nov. t. l. je bilo med raznimi stvarmi brati: „Grdo napada nekdo v „lisjaku“ č. duhovščino sv. Petra pri Radgoni, pisoč: „vkljub revi kmeta... itd.“ — Ta napad ne velja nam v sv. Peterskeje duhovščini; — urednika „Slov. Gosp.“ je menda na to misel spravil napis onega dopisa „iz Gornjeradgonskega okraja“ — komu velja, to je iz zapopadka dopisa razvidno. Ne omenjamo reči, ktere dopisnik v začetku razpravlja, gremo h glavnemu zapopadku. Dopisnik sam pravi, njegov namen je: „razjasniti naše razmerje, v katerem se mi prosti ubogi kmetovalci znajdemo.“ Kaj uzrokuje žalostno razmerje? Slaba letina; o vinskeje piše: da se je letos po Gornjeje vrskeje fari in po Malonedeljskeje na enem oralu niti do 25 pintov ne nabralo; (no v našeje sv. Peterskeje fari se je letos nabralo toliko, kakor že dolgo ne, ravno v tisteje številki „Sl. Gosp.“ se iz naše fare naznanja, da so nekateri na 1 oralu dobili po 9 polovnjakov.), o zrskeje letini pa toži, da so se setva kazala v začetku precej lepa, pa nesrečno vreme jo je vsporedom vzelo.“ (v našeje fari kmet nima vzroka tako tožiti) — In zdaj nadaljuje „Vkljub tej revi (ktere pa pri nas ni) katera je dobro znana našim častitim gospodom, še si predrznejo... itd.“ — Kateri so ti naši častiti gospodje? Vsaj sta podpisana farmana: Berkovski in Stanetinski. Berkovci in Stanetinci pa ste vesi sv. Jurjevske fare.

Vendar, ker se je dopisnik „Km. prij.“ oglasil iz Gornjeradgonskega okraja, kamor tudi mi spadamo, in drugič, ker se mora vsak du-

hoven, ki ima pravico po bernji hoditi, zadetega čutiti, hočemo nekaj v zagovor navesti.

1. Bernja je velikeje večini duhovnov naše škofije poglavitna, mnogim edina plača. Da imajo duhovni pravico do te plače, je, kar prostovoljno bernjo zadeva — visoka c. kr. namestnija še v najnovejšem času z odlokom dne 22. sept. določno izgovorila. Kedar tedaj duhoven po bernji hodi, si hodi po svojo plačo, če pa se to veli, kmeta guliti, tedaj bi se dosledno ravnotisto zamoglo reči o vseh drugih, ki si hodijo po svojo plačo v davkarijo, kamor tudi kmet svoje goldinarje donaša; kaj takega pa trditi, si bota gotovo še Berkovski in Stanetinski premislila.

2. Kdo bolj trpi s kmetom, in čuti kmetovo nevoljo, kakor ravno duhoven? Zakaj če kmet nič ne pridela, mu tudi duhoven v bernjo ne pride (tako se je pri nas v zadnjih letih bernja deloma opustila (l. 1877. vsled toče; l. 1880. vsled slabe letine.) Drugi v davkariji svojo plačo dobivajoči, naj si tudi kmet nič ne pridela, nobene škode na svojej plači ne trpijo; ali se menda g. dr. Glantschnigg v slabih letinah skazuje kot pravi „kmetki prijatelj“ da od kmečkih strank nobene plače ne jemlje?

3. O „naguljenih“ tisočakah govori dopisnik. Če kateri duhoven kaj glešta, to gotovo ni naguljeno, ampak dobro zaslužen, zakaj kdo v svojem poklici večkrat v prid svojega bližnjega postavlja v nevarnost najdražje blago, svoje življenje, kakor ravno duhoven? Če si kdo kaj prihrani, — kar je dandanes težko — prihrani si ne od obilnih dohodkov — ti so redki — ampak po pametni varčnosti. Slabo je pri-skrbljeno za onemogle, vpokojene duhovne; s 210 fl. oziroma 315 fl. k večemu in redko 420 fl. vpokojen, slaboten, bolehas duhoven ne more shajati. Takrat pride čas, da si sam pomore s tem, kar si je prej v službi prihranil; dokler pa službuje, menda tudi o duhovniku velja: „vsak delavec je plačila vreden“. — Zdaj pa naj častiti bralci sodijo, ali je oni dopis v „Km. prij.“ narekovala Kristusova ljubezen, ktero tudi dopisnik omenja, ali pa sovraštvo do duhovnov? — Toliko od naše strani, stvar se bo menda še kje drugod zlasti pri sodnji obravnavala. — Sv. Peterska duhovščina.

Gospodarske stvari.

Grof Henrik Attems pa štajersko sadjerejstvo.

Začetnik in prvi predsednik avstrijske-mu pomologičnemu (sadjerejskemu) društvu, je grof Henrik Attems, ki stanuje v Gradci (Leechwald — Graz). Ta gospod ima uže velikih zaslug za štajersko vrtnarstvo in sadjerejstvo. Sedaj si prizadeva avstrijskemu, osobito štajer-

skemu sadjerejstvu privabiti več kupcev, posebno iz tujih dežel. Presrčno želi, da bi mi jednako od inod denarjev za sadovje dobivali, kakor ga dobivajo Čehi in Tirolci. V to svrho je pouzročil, da so se naši sadjerejci lani obilno udeležili velike razstave v Trstu. Sedaj je izdal posebno knjižico, v kateri nam poroča o uspehih ove razstave in vrhu tega navaja toliko zanimivih, poučljivih podatkov, praktičnih nasvetov, da jih treba po „Slov. Gospodarji“ naznaniti med naše bestite čitatelje.

Velezaslužni mož pravi, da zamore Štajerska za Česko postati prva sadjerejska dežela v celem cesarstvu; da tedaj more Tirolsko prekositi. Štajerska, posebno južna, je za sadjerejstvo ustvarjena, kakor malokatera tako. Sicer imamo uže sedaj mnogo, to pa zelo žlahtnega sadovja, a še je veliko prostora praznega. Da se popnemo do častnega mesta v svetovnej kupčiji s sadovjem, treba je še več storiti. To pa lahko storimo, ker je temu mnogo rečij prav ugodnih. Zlasti pa moramo svoje sadovje pošiljali na razstave, da svet zazvé, kaj da imamo lepega in dobrega. Dalje nam je skrbeti, da zmiraj več žlahtnega sadovnega drevja zasadimo. In naposled se moramo naučiti, kako najbolje sad prodavati in kako razpošiljati. Tega se pa najleži naučimo na razstavah. Pokazala je to uže Tržaška razstava. Tam so razni trgovci spoznali, kako izvrstno da je naše sadovje. Kmalu je privrelo veliko kupcev na Štajersko. Pustili so nam gotovo več, kakor 2½ milijona gold. v deželi. Kolika pomoč!

V naslednjem hočemo toraj nekaj podatkov navesti iz Tržaške razstave. Iz njih bodo naši bralci zajemali marsikaj vsega pomislika vredno. Zlasti pa bodo spoznavali bolje svoje sadjerejce in tako vedeli, kde in kaj je pri njih videti; gotovo bodo pri teh tudi dobili žlahtni cepici, žlahna drevesa itd.

Plemenitaški pisatelj pravi zastran južne, slovenske Štajerske, da je tukaj preveč slabih vinogradov, ki bi se naj s sadunosnim drevjem zasadili. Dobri vinogradi, v res vinske trti ugodnih legah pa bi se naj pustili in čedalje bolj gleštali vkljub strahu, ki ga dela trtna uš. Zato želi, da bi sadje- in vinorejska šola v Mariboru oboje v resnici bila. Za vino- in sadjerejstvo bi naj v jednakej meri bila prvi zavod. Veseli ga novo cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za južni Stajer. On želi, da bi se podrobnih društev osnovalo več. Sicer pa sadjerejstvo močno uže sedaj napreduje. L. 1882 je marsikateri posestnik v Slovenskih goricah po 1000 fl. dobil za svoje sadovje. Mnogi (v Pekrah, Lembahu, Rušah, sv. Martinu) zasajajo zgoli žlahtne sorte. Cena je različna. V dobrih letinah velja štrtinjak, v katerega gre po 280 kilo sadja, 10—13 fl., v srednjih 13—17 fl., v slabih 20—32 fl. Največ gre sadovja

na šajkah po Muri, Dravi in Savi v južno Ogerško, Srbsko in Rumunsko. Takšnim kupcem, ki imajo šajke, sadjerejci tudi najrajši prodavajo, menje pa jim ugajajo drugi, ki izbirajo in mnogo škode narejajo drugemu sadežu. Mnogo sadovja skvari tudi slabo vreme ali ga tatje spokradejo. Večji kupci štimajo najboljše žlahtne sorte: zimske mašanceljne, zlate kosmače (rajnete), zlate parmene, pariški rambor in vse rane sorte.

Tudi na drobno se v mesta prodaja mnogo sadja. Najleži v denar gredó sorte: kosmači vsake sorte (rajnete), pariški rambor, zlata parmena, zlata pepinek, lederarce, tafelji in zlasti naš zimski, dišeči mašancelj. Jeseni prodavajo takšnih jabelk 2—3 za 1 kr. ob božici pa velja uže vsako 1 kr. Na Dunaj prodavajo na kilo, po 4—5 kr. Po gruškah močno povprašujejo. Štrtinjak plačujejo po 20—30 fl. na drobno pa velja gruška po 2—4 kr. Iz tega pa je razvidno, da bi se na slovenskem Štajerskem močno splačevalo zasajati žlahtnih namiznih grušek. (Dalje prih.)

Sejmi 19. nov. Ivnik, sv. Jurij na Pesnici, Podsreda, Ljubno, Ruše, gornja Poljskava, Slov. Gradec, nemški Landsberg.

Dopisi.

Iz Maribora. (Dr. Dominkuševega svetčanost) v lepo okinčanej čitalnici vršila se je nepričakovano krasno in za slavljenca častno. Došlo je iz raznih krajev mnogo gostov, n. pr. iz Ormoža, Sevnice, Blance, Sl. Gradca, iz Ptuja pa vrli pevci. Predsednik čitalnice, g. profesor Lautar, je v obširnejšem govoru za sluge slavljenčeve za našo slovensko narodno reč razlagal in se tudi pohvalno spominjal njegovega očeta Andreja, ki je iz središča doma, v službovanji na Nemškem vedno zvesto srce ohranil za svoj rod in mu v svojem sinu odgojil izvrstnega zagovornika. Ta je pomagal Slovincem, da so dobili prvi tednik Slov. Narod, prvi znanstveni zavod Slov. Matico, prvo čitalnico, Mariborsko itd. Kot poslanec je mnogo posredovalno dalal, in nepozabljiv mu ostane in hvaležen spomin zavoljo njegovega mnogovrstnega podpirovanja, katero pri njem dobivajo slovenski mladenči v srednjih in višjih šolah. Zato mu pa tudi vsak prisrčno privošči in čestita k cesarskemu odlikovanju. G. slavljenec je genjen se zahvalil in povdarjal v svojem govoru, kako je vsak Slovenec dolžen deloti na to, da zadobimo popolno jednakopravnost svojega jezika povsod, ter končal z zdravico: živela naša domovina! Zbrani so mu pritrjevali z burnimi živio-klici. Potem se je prebralo 33 telegramov in so govorili še gospodje dr. Šuč, dr. Mlakar in dr. Radaj. Na

to izreče došlim gostom (70) g. predsednik domoljubno zahvalo in skonča slavnost s trikratnim: Slava g. dr. Dominkušu! Sledilo je potem ljubeznjivo petje ptujskih pevcev, razne napitnice, nagovori, katere so spregovorili dr. Gregorec, notar Veršeč, dr. Geršak, dr. Jurtela in Urbanec. Še le po polnoči razšli so se gostje. G. odbornikom čitalnice gre javna zahvala za njihov trud. G. odlikovancu pa želimo, da se cesarskega odlikovanja veseli še mnoge let. Bog ga živi!

Iz Celja. (Odlikovanje narodnega župana.) V nedeljo 4. novembra vršila se je v Grajski vasi redka slavnost, kakoršnje v tej vasi še ni bilo. Ta dan se je namreč ondodnemu županu g. Gašperju Šornu izročil srebrni zasluzni križec. Že prejšnji večer so vihrale zastave raz hiš in zvonika in vrli prebivalci so napravili prav lično razsvetljava na čast očetu Šornu. Že za rano 4. novembra pokali so možnarji in nabiralo se je ljudstvo iz bližine in daljave, tako da je bilo že okolo 10. ure polno ljudstva v tej vasici. Okolo 9. ure dospel je preč. g. dekan Bohinec, g. župnik Vranjski in g. namestniški svetovalec Haas, ob 10. uri Savinjski Sokol in Celjski čitalniški pevci. Došli so dalje zastopniki c. k. sodnije Vranjske g. Toplak, zastopniki davkarstva itd. Ob 11. uri služili so g. župnik Gomilski sv. mešo z blagoslovi, pri kateri so pevali čitalpevci. Koj po končanem cerkvenem opravilu zbrali smo se pred Šornovim poslopjem, kjer je bil pod milim nebom postavljen oder olišpan v ozadji s podobami Njih Veličanstev. G. namestniški svetovalec Haas v polnej uniformi je v pravilni slovenščini razložno in živo slikal zasluge in blago delovanje poštenega, rodoljubnega očeta Šorna rekoč, da si je ta pridobil popolno zaupanje svojih soobčanov, uradov in da so presvitli cesar pripoznavši neutrudno delovanje njegovo, počastili ga s srebrnim križcem s krono. Pripnevši mu križec na prsi izrekel je željo, da bi bilo odlikovancu dano še mnoga leta nositi častno to znamenje. Koncem vzkliknili smo Njih Veličanstvu trikratno slavo, domača godba pa je zasvirala cesarsko pesem. Na to se zahvali g. Šorn vidno genjen za čast, katera ga je nepričakovano doletela ter obljubi da hoče tudi v prihodnje po svojih močeh delati na javno korist. Tudi on se spominja blagega srca Našega presvitlega vladarja ter mu zakliče z nami vred navdušen trikratno „živijo“. Za njim stopi g. c. k. sodnijski adjunkt Toplak v imenu Vranjskega sodišča in slednjič g. Josip Lipold v imenu Savinjskih Slovencev na oder. V krepki jedrnatih besedi povdarja g. Lipold zasluge Šornove za narodov prospeh. Govornik pove, da je bil ob vsakem času vselej na naši strani, da se je hrabro boril za narodne pravice ne glede ne na

desno ne na levo. Gromovito živijo zadonelo je po Lipoldovih besedah sivolasemu poštenjaku, kterega so solze oblile videč, kako visoko ceni Slovenec vrle svoje poštenjake. Pri skupnem obedu, kterega so vdeležili se razven rodovine Šornove vsi navedeni odličnjaki, so vrstile se napitnice, a prva, Šornova, je veljala presvitlemu cesarju. Preč. g. dekan Bohinec, g. župnik Balon napila sta Šornu v imenu okrajnega odbora in fare zvestemu katoličanu, zavednemu Slovincu. Okolo treh došla je pred Šornovo hišo godba s sokolovci in pevci, ki so Šornu na čast zapeli tri pesni „Slovenca“, „Domovino“ in „Bože živi“. Veselica je bila prav sijajna in velika čast gre slavnostnemu odboru, ki je osobito za olepšanje hiš tako lepo poskrbeti blagovolil. Pred Šornovim posestvom je bil postavljen krasen slavolok s kronogramom:

Blagi odlikanec!

Radostno čestita občina Grajska Vas, ker V sreči In nesreči MoDer biL si jej Vodnik; Vsak faran, znaneC, prijateLj, kLiče Ti na gLas, ŽiVeL; In prejmi Več zaslužnih še odlik!!

Tudi mi čestitamo radostnim srcem očetu Šornu k tej lepeji časti, kajti oča Šorn je bil vedno zvest katoličan, trden, neomahljiv narodnjak in značaj njegov je čist kakor demant! Bog mu daj doživeti še mnogo veselih let v zdravji in blagostanji. On naj bode vzgled mlajšim narodnjakom, kajti ako bo vsak tako vstrajno delal za našo sveto stvar kakor Šorn, bodemo dospeli do našega prava!

Iz Murskega polja. III. Treba je postavim, v štali napraviti nov pod; tista zemlja naj se porabi za gnoj. Tam je velika voda vdrila pregloboko do ceste, na drugem kraji se zopet mora podvoziti podstenje, ... sploh pač ne mine leto, da gospodar ne bi imel kje podvoziti. Zemlja za podvažanje naj se jemlje v ogradi ali v obče tam, kjer se hoče, da bi rastlo sadno drevje, pa svet ni za to primeren; čem več se izvozi, čem vekšna jama se napravi, boljše je. Jama se potem ne sme pustiti prazna. Vsi odpadki, kakoršni se nikjer indi ne dajo porabiti, spravljajo se v njo. Več takih drobnosti se skoz celo leto nabira po dvoru, tu so odpadki od šibja, tam žagovina, tam druge smeti; v spomladi se snažijo travniki in ogradi, takrat se nagrabljajo celi kupi smodja. Ljudje navadno pomečejo take reči v potok, ali na cesto ali pa pod milim nebom sežgejo — sebi na škodo. Vse takšne in enakojake druge drobovine naj se spravljajo v omenjeno jamo, v katero tudi večkrat naj se vliva ali spušča gnojnica. Med odpadke, ki se v jami kupičijo, se pomeče še zemlje. S tem je zraven prve jame kmalo nastala druga, da je za drobovino prostora v sledečem letu. Vzpomladi naj se zasaadi drevice na tako pripravljem svetu,

rastlo bode posebno lepo, delalo bo sadjerejcu veselje in — čast. Recimo, da ako gospodar gospodari 30 ali 40 let in da vsako leto samo eno drevo po opisanem načinu v zemljo spravi, tako se prerova celi prostor, kateri v prvem letu gospodarjenja še ni bil niti pošten pašnik. Po takem prostoru, bo se gospodarjevo oko naslanjalo s pogledom po lepem sadunosniku, zadnje dneve gospodarstva in bo srce veselo. Koristilo bo namreč ne le njemu, ampak tudi njegovim naslednikom. Toti bodo bogati sad trudov uživali, ki je prav za prav bil samo neka igrača, in se spominjali na dobrotnika, ki bode že zdavnje v hladnem grobu počival.

J. K. murčan.

Iz Ljubljane. (Narodnega doma) upravni odbor ukrenil je v svoji seji dne 30. okt. t. l., da se ima drugi obrok deležev uplačati še tekom letošnjega leta. Vsled tega prosimo p. n. gospode deležnike, ki še neso vplačali družega, oziroma prvega in družega obroka svojih deležev, da blagovolé to storiti do 31. decembra 1883. — Ob jednom — s pogledom na bližajoče se žrebanje — prosimo vse one gospode, katerim smo poslali loterijske srečke, naj nam pošljejo do sedaj za nje skupljeni denar, nerazpečane srečke pa naj še pridržé v daljšo prodajo. V Ljubljani dne 5. novembra 1883.

Za upravni odbor društva „Narodni dom“:

Iv. Hribar,
tajnik.

Dr. Alf. Mosché,
prvosednik.

Od Mure. (Letina — lisjakov mešetar). Vinska bratev se je pri nas, to je okoli Kapele in v Murških vrhéh teden dni pred vsemi svetei že skoro dovršila. Ko bi bili kakih deset dni pozneje počeli brati, dobili bi preizvrstno kapljico, kajti vreme bilo je vedno lepo in vinogradom kaj vgodno, pa nemile skušnjé prejšnjih let bile so vzrok, da smo se boječi deževja in snega malo prenačili in si zato gledé dobrote naškodili, no itak bo se letošnje vino smelo meriti z onim iz leta 1879, tu pa tam bode še morebiti boljše. Gledé množine mora se reči da je v starih vinogradih bila še le komaj srednja letina, ponovljenih to je po izgledu gosp. Ostfelerja prekopenih in na novo nasajenih pa je bratev bila dobra. Pa žali Bog da je še le komaj deseti del vinogradov po tem prirodnem načinu v ponovljenih; deset desetin vinogradskih posestnikov še se zmirom trdovratno drži starega kopita in je slepih in gluhih za pameten napredek, premda leto za leto vidi veliki razloček med dobro vdelanim vinogradom skrbnega soseda in med lastnim zanemarjenim. Imenovani g. O., ki ima svoj vinograd v Račkem vrhu, pol ure niže Kapele nabral je letos na desetih oralih čez 79 polovnjakov, tedaj na oralu blizo 4 štertinja-

ke, kar je pri tukajšnjih vinogradih za čudo redka prikazen. Pa ne samo letos, že kakih 29 let imade rečeni razumni vinski gospodar po razmeri najboljše bratve počenši od Radgone do Ljutomera in še dalje in predava svoje izvrstno vince vedno po visokej ceni, ali boljé rečeno toči ga v Gradci sam, in če se Gradčanom zaželi prave nepokvarjene dobre kapljice, pošiljajo si po Ostfelerjevo vino. Koliko vinogradskih posestnikov hodi mimo teh krasnih goric, njih gleda, se čudi, kde kateri tudi jezi, pa mesto, da bi svoj vinograd tudi tako predeloval in obdeloval, kakor je to počel pred 27. leti g. O. sè svojim na vzgled in blagor celega okraja, držijo se mnogi vinogradniki prav trmasto stare slabe navade pa vsled tega — so prazne kleti. Res je, da so stroški pri takem prekopavanji in novem nasajevanju v početku veliki; pa vsako zimo nekaj, sčasom se itak cel vinograd ponovi in prerodi. Tu pri g. O. je, ako se ne motim, polnih deset let ali še več preteklo poprej ko si je ves vinograd ponovil. (Konec prih.)

Iz Celja. (Požari.) V kratkem času smo imeli v celjski okolici 3krat ogenj. Pred 14 dnevi je našgal Miha Zupanec blizu Svetine v Laški fari sam svojo kočó, potem je skočil v ogenj, iz kterega so ga sicer še potegnili živega; toda zavoljo hudih speklin je vmrl v celjski bolnišnici. Pred nekterimi dnevi je zgorél hlev zunaj Celja na cesti proti Teharjem; najbrž ga je vžgal kak ponočni capin. Pretečeno sredo pa je pogorela hišica Jožefa Veber na Ostrožnem. Mogoče da se je ogenj zatrosil po iskrah goreče treske, katero je ob hudem viharji nosila okrog voglov neprevidna ženska.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Delegacije so dokončale svoje delovanje in dovolile penez potrebnih za vojaštvo. — Nemški liberalci ne morejo na Českem več sami gospodovati in zato tirjajo, naj se zdaj nemški del loči od českega. Toda ravno tistih kričačev hlapci pri nas kar jeze rohnijo, če štajerski Slovenci tirjamo namestnijski oddelek v Maribora in višjo sodnijo slovensko v Ljubljani. Nemški liberalci pač hočejo po nas Slovenceh zmiraj teptati; sedaj rogovolijo najhuje s šilvereini okolo Maribora pa jim ne bo nič pomagalo. — Arlsko planino so 13. t. m. predrli, kmalu bo tunel dogotovljen in nova železnica nas vezala s Švico in Francosko, sedaj bo naša kupčija neodvisna od nemško-pruskih železnic. Kar so nemški liberalci 20 let odlagali, to so sedanji konservativno-narodni poslanci Avstriji v par letih pripravili. — V Sore na Kranjskem je nemški šilverein poslal nemškovalnega učitelja pa je moral pobrati šila in kopita; nihče ga ni hotel

pod streho vzeti. — V zlati Pragi odprejo 18. t. m. slovesno prekrasno česko narodno gledališče. Od vseh avstrijskih Slovanov pride zastopnikov, slovenskih iz Ljubljane, n. pr. od mesta, od Matice in Sokola. V Pragi bode tedaj sijajno slovansko pobratimstvo. — Fem. Filipovič bržčas ne bode hrvatski ban, Magjari ga baje nečejo. — V dalmatinskih mornarskih šolah se uvede hrvatski jezik namesto italijanskega. Tako je prav, saj služi na ladijah največ slovanskih mornarjev.

Vnanje države. Nemško-pruski cesar je poslal namesto sebe svojega sina na Špansko, da vrne obiskovanje španskega kralja. Politiki pravijo, da pojde na povelje Bismarkovo utrjevati nemško-špansko zvezo zoper Francoze. Te hoče Bismark še enkrat potolči, preden oči zatisne. — Ruski prvi minister Giers zopet po Evropi potuje. Najprvle je obiskal cesarja Viljelma in Bismarka. — Italijani nameravajo od Benetek kraj Jadranskega morja staviti novo železnico do Trsta. Nemški knez in kardinal Hohenlohe je papeža razžalil in potegnil iz Rima. Papež ga kličejo nazaj, če ne, ga izpahnejo iz zbora svojih svetovalcev. — Na Srbskem so vojaki kralj Milanovi nekaj upornikov postreljali, nekaj zaprli, nekaj pa čez mejo v Bolgarsko porinoli. Vendar umirjena še dežela ni, ker je „hitri sod“ oklican še v 4 pokrajinah. — Na Gerškem so nalivi v Tesaliji mnogo vasnic in več mest skoraj do čista uničili. — Egipčanska vojska v osrednji Afriki je bila tepena. Krivi prerok Mahdi je zmagal in potolkel 400 Egipčanov. — Na otoku Madagaskar je v glavnem mestu nastalo hudo klanje med Madagezi samimi, Francozi vzamejo bržčas mesto, da naredijo red in mir. — Panamaški veliki kanal koplje sedaj nad 10.000 delavcev. Kanal odpre ladijam kratko pot iz Atlantskega v Veliko morje.

Za poduk in kratek čas.

Črni vitez pa hudi grof.

II. Izvesta, da je Milica v gradi Jelšan-skem, da se je poročila z ondotnim mladim gospodom in da se njeni mož grozi, do pride s svojo vojsko nad morivea. Tega nečejo čakati, hudi grof se takoj če maščevati, zato zbere zopet svoje ljudi, udarijo na grad i sicer po noči ker je trdil vitez in vedel grof, da je noč tacemu početju posebno ugodna.

Mislili so, da si grad lahko pridobijo pa zmotili so se. V gradi so že vedeli, da ti tolovaji pridejo, zato so bili tako dobro sprejeti, da so se po dolgem boji s krvavimi glavami vrnili. Hudi grof je bil ranjen, rotil se je in klel, da je bilo groza. Videli so grofovi, kako je eden z mečem črnemu vitezmu po glavi dal, drugi je

ustrelil, a krogla in meč mu nista nič prizadjala.

Ko v grad dospejo, se mora grof uleči, rana je bila nevarna, in da ne bi imel tako zvestega prijatla, bi bil gotovo umrl. S satanskim smehljajem sedi črni vitez pri njem ter pravi sam sebi: „čakaj ptiček, tvoje peruti so še prekratke.“

Grof ozdravi in bil je še hujši ko poprej. Necega dne če pokazati svojo izurjenost v streljanji. Da toraj poklicati kmeta, postavi ga pred sebe, ukaže mu usta odpreti, meri in meri, i res nesrečnežu ravno v usta kroglo pošlje. Zgodilo se je to na ravnem polji, v bližini so nekteri delali. Ko ti vidijo to hudobijo, se razkačeni na grofa vržejo; ali on zatrobi i četa oborožanih se na uboge kmete vsiplje, nektere koj ubijejo druge pa v ječo vlečejo.

Tako se je vrstila hudobija za hudobijo, dokler ni bila mera grofova polna. Bil je zimski čas; šli so na lov, kjer pa niso sreče imeli ter se prav slabe volje domov vrnejo; med potjo išče grof koga, da bi jezo na njega spustil. Pred borno kočico v visokem snegu se valja mali deček. Ko ga grof zagleda, se grozno nasmeji in konja tako požene, da mora čez dečka iti. Konj poskoči, a ubogi deček od njegove kopite zadet, se s krvavo glavo mrtev na tla zvali. Ustavijo se lovci in grofa hvalijo.

Sedaj prileti iz sobe žena, mati otroka; videč njega mrtvega strašen krik zažene, vzame mrliča v naročje, stopi pred grofa i mu s strašnim glasom pravi: „Dosedaj ti je nebo prizanašalo, zdaj ti ne more več! Kri nedolžnega vpije po maščevanji, mraz naj te tresse, dokler se ne boš v peklu s tvojim tovaršem grel.“ Zdaj grof naglo konja spodbode, beži od tod. Ali bilo je res ali se mu je zdelo, da ga mraz tresse. „Jaz sem bedak, da se dam od te babe v kozji rog zagnati, meni je vroče.“ Ali ni mu bilo toplo niti v gorki sobi, naj še tako simitamo koraka, naj se zavija kakor če, naj pri ognji sedi; njega zebe. Ni mogel spat, strašni obrazi ga spremljajo noč in dan; sam neče biti, strah ga je. Tako sedita eno noč v prostornej silno razgretej sobi črni vitez pa grof pri ognji. Grofa zebe, prikazni ga nadlegujejo, britko toži proti prijatelju, kateri se mu le smeji. „Ti se lahko smejiš, ker ti je vroče kakor bi ravno iz pekla prišel.“ „Čaj pa ti jaz zakurim“. zavpije razkačeni vitez, segne v peč in vrže goreče treske po sobi. S prva so to za šalo imeli, a ko je začela soba goret i ko so zastonj ugaševali, so hoteli naglo pete odnesti. Ali iz plamena so se krog in krog in krog vzdigovale črne peklenške pošasti, črni vitez se tudi v eno spremeni, objame grofa, da kar zakriči in mu pravi: „Segrej se ljubi

bratec“, ter se z njim v okrogu vrti. Tako se zgodi tudi z njegovim hlapcem. Vsak hudič si enega izbere in z njim pleše.

To pa je istina, videli so kmetje, kako je grad gorel in kako so v plamenu plesali; slišali so tudi grozno tuliti in kričati. Ko pa prvič petelin zapoje, izgine vse, namesto ponosnega grada stoji kakor je še danes videti — kos črnega zida.

Smešnica 46. Celjski „lisjak“ brez kozlov nikoli ne izide, ker njegovi pisarji znajo na Slovence in slovenske narodnjake veliko bolje psovati, nego pravilno slovenščino pisati. Zadnji 2 številki pa ste uže smešni. Tako n. pr. javlja dr. Glantschnigg, ta visoko študirani dohtar, da „Drava“ skoz Konjice proti Ločam in Poličanam teče, ker je pri Pesekovem mlinu Podkovšekov 4letni fantič v „Dravi uto nil“. Dalje čenča, da dr. Vošnjakovi volilci petrolej jedó, ker je tem „petrolej narpotrebnejši kruh“. Tudi ve povedati, da kmetje svoje pridelke shranjujejo namesto v kozolcih, uže v „kozelih“ (kozlih). Zdaj pa naj še kdo reče, da celjski lisjak ni dobro pisan za neke — klobase.

Razne stvari.

(Domoljubi ptujskega okraja) so prošeni volitve za okrajni zastop dne 19. in 24. t. m. gotovo udeležiti se, pa tudi omahljivce seboj vzeti, ali od njih pooblastila dobiti. Kdor pa ni volivec, ta naj drugače stori svojo narodno dolžnost. Ako Slovenci tam propadnejo, ne bo nemčurskemu krohotanju dolgo nobenega konca. Narodne Judeže pa denemo v črne knjige.

(Narodno kmečko društvo) v Slatini bode v nedeljo 25. t. m. s primerno slovesnostjo pričelo svoje delovanje. Povabljeni so vsi narodnjaki.

(Slovensko društvo) obhaja v nedeljo 2. decembra svoj 5. občni zbor v Mariboru.

(Šulverein zbobnali) so nemškutarji Slatinski. Načelnik mu je dr. Hojzel, namestnik župan Ogrizegg, tajnik stavbar Miglitsch, namestnik trgovec Löschnigg (Lešnik), denarničar nekov Streiter iz Tirolskega in namestnik mu Stoinschegg. Toti ljudje še menda premalo dače plačujejo, ker si novo sami nalagajo in še druge vabijo.

(Stekel pes) zgrizil je v Monsbergu 4, v Makolah 3 osebe.

(Iz Loč) se poroča, da pri vrljem sadje-rejci in vinogradniku J. Pepevnjaku v Gradišji, Zbelovske fare uže drugič letos cvetejo in zorijo lepe jagode. Sploh so njegovi nasadi vse pohvale vredni.

(Ustrelil) je 11letni Janez Sušec v Kozjaku konjiškega okraja svojo 8letno sestrico.

(V Zidanem mostu) je bil 7. t. m. potres; nekaj dni potem je konduktor K. Keravž s zida pal 9 metrov globoko in se pobil tako, da so ga v Zagreb odpeljali v bolnišnico.

(Zasulo) je v Trbovljah delavca Anton Suharja, da so ga mrtvegu izvlekli.

(G. dr. Hojzelj) rojen Slovenec je nekaj časa močno delal na to, da je deželni odbor ukrenil v Slatini samo slovenščine zmožnih zdravnikov nastaviti. Sedaj pa je šel med nemškutarje, postal načelnik tamošnjemu šulvereinu in 11. t. m. udrihal po duhovnikih, ter imenoval Slovence, ki še nemški ne ropotajo, da so „trotelni“. Pravoč pa je, da še Hojzelj baje sam brez hibe nemški ne zna.

(Celju) so naložili 69.599 fl. dače.

(Pri sv. Trojici) v Slov. goricah napravijo veliko loterijo z dobitki. Čisti dohodek se porabi za nakup orodja za gasilno društvo.

(Zgorela) je 2. nov. t. l. 5letna deklica Bračičeva v Juvancih. Otroci so na paši zakurili in je ogenj deklici obleko užgal.

(Društvo Slovenija) na Dunaji, kojemu predsednik je doktord. Murko, odbornik dr. Dominkošev sin, obhaja 20. t. m. sedemdesetletnico Miklošičevo v Gartenbaugesellschaft, I. Parkring.

(† Umr) je č. g. Anton Žičkar, župnik v Loki, 58 let star.

(Iz kajhe všel) v nemškem Landsbergi je Franc Pečnik iz Mahrenberga.

(V poštno hranilnico) je vloženih denarjev do 30. sept. na nemške knjižice 227.609 fl. česke 98.490, poljske 24.561, rusinske 3645, slovenske 6212, hrvatske 440, italijanske 8505, rumunske 1955 fl., vkup 371.417 fl.

(Colnina) od tujega blaga bode letos znašala okoli 48 milijonov goldinarjev. Dokler so nemški liberalci zvonec nosili, tega ni bilo. Ti so tujemu blagu pot na stežaj odpirali zaslepljeni po podmitanih svojih judovskih novinah.

(Pogorel) je J. Knaflič v Mačkovci pri Laškem, Matija Ploj v Senarskem sv. Lenartskega okraja in Helena Poštrak v gornjem Dupleku. Ploja so vendar obranili.

(V Loznici) pri Slov. Bistrici je nek krčmar bolene svinje klal in meso gostom pekel in prodaval. Sodnija reč sedaj preiskuje.

(V Jurkloštri) je posestniku Skoberneju medved raztrgal dve ovi.

(Preminol) ja v Mariboru 4letni Ludvig Purkhart, v Središči pa 19letni Anton Poljanec. Ta je velike postave, temno-belih pristriženih las. Imel je črn klobuk, staro suktnjo, bočkore, vrhačni barveni predpasnik, je več nemškega in slovenskega jezika. Izkaznice nima nobene. Kdor ga zasledi živega ali mrtvega, dobi 50 fl. nagrade.

(Nemčurji) se hudo jezijo, da je baje nek sodnik moral iz šulvereinskega odbora vsled višjega ukaza izstopiti. Bi le prav bilo, kajti v Slatini so pri šulvereinskem shodu grdo psovali tudi sedanjo vlado. Eden kričać je rekel, da jo naj h...č vzame! No, če tedaj tako napadena vlada koga malo počohati da, temu se res ni čuditi. Bržčas pa nemčurji zopet debelo lažejo, ker se z nobenim imenom ne upajo na svitlo.

(Celjskim jetnikom) daje hrano nek A. Spitzer daleč doma iz Kaposvara na Ogerskem, ter zaračuni 8 kr. od vsakega na den. Kruh pošiljata pa Celjana Rakeff in Lachnit, po 5·3 kr.

Loterijne številke:

V Trstu 10. novembra 1883: 4, 89, 49, 83, 43
V Linci „ „ 43, 19, 46, 77, 5
Budapešt „ „ 90, 68, 42, 51, 29
Prihoduje srečkanje: 24. novembra 1883.

Podučiteljska služba

na trirazrednici pri sv. Urbani poleg Ptuja, IV. plačilnega razreda in prostoj izboj je izpraznena.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 10. prosinca 1884 pri krajnem šolskem svetu sv. Urbana poleg Ptuja vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuji
9. novembra 1883.

Prvosednik:

Premmerstein.

1—3

Sirarja sprejmejo

na grajščini Rogozi — Rogeis, Post Kranichsfeld bei Marburg. — Sirar mora znati trdi in mehki sir narejati in vzrejevanje goveje živine razumeti. Prošniki se naj oglašajo pri oskrbništvu grajščinskem. 2-2

2—3

Služba organista

se razpisuje. Več pové farno predstojništvo na Muti. (Hohenmauthen a. d. Kärntner-Bahn.)

V najem se da.

V „Narodnem domu“ v Ptuji (prejšnji Hôtel Stadt Wien) daje se s prvim majem 1884 leta restavracija s kavarno in drugimi prostori v najem. Prostori so povsé pripravni za hôtel.

Vse drugo poizvé se pri gospodu doktoru Al. Gregorič-u, čitalničnem predsedniku in odvetniku v Ptuji. (Pettau.) 2-3

Učiteljska služba.

Na dvorazredni IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri Malinedelji je nadučiteljska služba definitivno, in na trirazredni v III. plačilni vrsti stoječi dekliški šoli v Ljutomeru ena služba učiteljice eventuelno podučiteljice definitivno ali provizorično razpisana.

Nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisanji popolnoma zmožni prositelji vložijo svoje prošnje nardalje do zadnjega decembra t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru
dne 8. novembra 1883.

Predsednik:

Trautvetter.

1—2

Živinski sejem.

V ponedeljek **3. decembra**, god sv. Frančiška Ksaverijana bode letos zadnji veliki živinski sejem pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo, na kar se živinski kupci in prodajalci opozorujejo.

Harmonična zvonila

jarmi vred proti poroštvu, da so dobro vglasbena in iz najfiniše robe.

Zvončke za na steno, zvončke za službo v cerkvi, za 3, 4, 5 glasov po 6, 8, 10 fl. eden. Dalje:

Cerkvene svetilnike

lustre, svetilnice, svetilnike za na steno, kanontablice, masivne iz zmesi zlatu podobne po izvrstno okusnih modelih lite, ki se krasno svetijo, kakor bi zlate bile, in so trpežne za več, kakor 100 let, solidno delane n jih po nizkej ceni priporočuje

Albert Samassa

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franco.